

Dr. P o l s k i před soudem v Moskvě.

V Moskvě se dnes chystalo přelíčení se 44-letým moskevským židovským fyzikem Viktorem Polskim. O pozadí jeho případu referuje náš redaktor Richard Cwen. BBC.

Jednoho dne letos v březnu význačný ruský fyzik dr. Viktor Polskij srazil v Moskvě automobilem 19-letou dívku. Teď je obviněn z vážného dopravního přestupku a bude-li odsouzen může dostat až tři roky vězení nebo jeden rok v sovětském pracovním táboře. Zdánlivě se to zdá být jednoduchý případ. Ale mnozí lidé by považovali tento trest za neúněrný, třebaže by byl normální v rámci sovětského zákona. Přátelé dr. Polského jak doma tak v cizině znepokojilo to jakým způsobem se proti němu vede řízení.

Tatjana Žukovová, dívka, kterou dr. Polskij poranil původně prohlásila, že se úmyslně vrhla pod automobil dr. Polského po prudké hádce s rodiči. Její rodiče to potvrdili a toto prohlášení zaznamenal doktor v nemocnici kam byla Tatjana Žukovová převezena.

Ale krátce potom policie obvinila dr. Polského. Jak Tatjana Žukovová, tak její rodiče změnilí výpověď a popřeli, že by se Tatjana pokusila o sebevraždu. Takže odsouzení dr. Polského se stalo mnohem pravděpodobnější. Tatjana Žukovová pracuje jako sekretářka na místním výboru KS v Moskvě. Její otec je vyšší policejní důstojník na ministerstvu vnitra, matka je zároveň státní zaměstnankyně a stranická pracovníce. Všichni tři budou předvoláni jako svědkové obžaloby v procesu s dr. Polskim. Toto jednání potvrdilo podezření mnohých lidí v Moskvě včetně Židů, že co se týče sovětských úřadů obžaloba již se provznínil dr. Polskij má pramálo společného s porušením dopravních předpisů. Sovětští úředníci obtěžují rodinu dr. Polského už téměř čtyři roky od té doby co požádal o vystěhování do Izraele.

V r. 1971 byla jeho žádost o výjezdní doložku zamítnuta a dr. Polskij byl propuštěn z rontgenové laboratoře ministerstva elektrotechnického průmyslu, kde pracoval jako ředitel. Už přes dva roky dr. Polskij urguje svou žádost a žádosti mnoha dalších sovětských Židů u sovětských úřadů a v dubnu se sešel spolu s dalšími s americkým senátorem Edwardem Kennedym při jeho návštěvě v Sovětském svazu.

Sovětská policie už několikrát dr. Polského zatkla, ale zřejmě ho nemohla z ničeho obvinít až teprve letos v květnu. Od té doby soudní obhájce dr. Polského obvinil Tatjanu Žukovovou a její rodiče, že změnilí svou výpověď na nátlak úřadů. Sovětské úřady to jistě míry přežvápilo jak se na tento neohrabaný pokus ušít na někoho boudu bavovalo v Sovětském svazu a v zahraničí. 6 případ se zajímají přední britské osobnosti včetně význačného právníka a labouristického poslance Edwarda Layona, který žádal o povolení přinášet procesu s dr. Polskim. Jeho žádost byla zamítnuta.

Sovětský lékař, který zapsal původní výpověď Tatjany Žukovové o dopravní nehodě na svém zápisu trvá. (proti předchozí praxi se souzením sovětských Židů se tentokrát přelíčení koná v Moskvě což pravděpodobně přiláká největší publicitu. Je jasné, že sovětské vedení zneklidňuje neumdlévající touha mnoha tisíc sovětských Židů opustit Sovětský svaz a zřejmě doufá, že případ dr. Polského je odradí od úmyslu emigrovat.

Židé do určité míry mají však větší štěstí než jiné menšinové skupiny v Sovětském svazu, protože se jim vůbec vystěhování povoluje. Za poslední tři roky však byla žádost o vystěhování opětovně zamítnuta asi 1.800 sovětských Židů. Mají přezdívku "atkazniki" t.j. "odmítnutí". Mezi nimi velký počet vědců, umělců a jiných intelektuálů.

Když byl v červnu na návštěvě v Moskvě bývalý americký prezident Nixon, sovětské vedení ho ujišťovalo, že v budoucnu zvýší roční kvotu židovských vystěhovalců ze Sovětského svazu na 45.000 tisíc.

Dr. Polskij s rodinou a mnoho dalších nežádá nic jiného než svobodu pohybu, kterou i Sovětský svaz uznává za lidské právo.

Sovětský umělec J e r m o l e n k o v Austrálii.

V neděli požádal sovětský houslista Jermolenko o politický azyl austrálské úřady. Avšak po rozmluvě se zástupci sovětského velvyslanectví mladý sovětský hudebník své rozhodnutí změnil. Australští odboráři se domnívali, že tak učinil pod nátlakem a odmítali proto několik dní konat veškeré služby pro letadlo na jehož palubě měl Jermolenko odletět domů. Problém byl vyřešen ve čtvrtek, kdy se představitel odborů přesvědčil za rozhovoru se sovětským houslistou, že se opravdu chce vrátit domů.

13. výročí B e r l í n s k é zdi.

K tomuto výročí napsal úvahu redaktor BBC Ronald Danlevy.

Když byla před 13 lety postavena obludná stavba berlínské zdi vyvolalo to světovou bouři rozhořčení. V následujících letech se toto rozhořčení nezměnilo. Zeď rozdělila jedno ze světových velkoněst a podala viditelný příklad železné opony jež podle Winstona Churchila rozdělila Evropu na dvě části. Zeď se stala symbolem rozpolcení Východu a Západu. Rozdělený mezi svobočný svět atlantické obce a spoutaný svěž východní Evropy.

Rozhrčení bylo dále podněcováno vězněním nebo zatýkáním tisíců lidí, kteří se v následujících letech pokoušeli uniknout přes zeď, pod ní či okolo ní. Letos jaksi výročí zdi na sebe upoutalo jen malou pozornost. Pravděpodobně na to mělo jistý vliv uvolnění napětí, zlepšení styků západního Německa s východním. Že lidé z Německé Spolkové republiky nyní mohou v omezeném rozsahu navštěvovat své přátelé a příbuzné na druhé straně zdi.

Další a další vlády navázaly diplomatické styky s východním Německem jež bylo přijato za člena OSN. Ať již z jakýchkoliv důvodů světový tisk přinesl článků o berlínské zdi jen málo.

Zeď však není zapomenuta. Někteří západoberlínští občané zřeli vzpomínkové obřady za ty, kteří položili život, když se pokoušeli uniknout přes zeď. Avšak i jinde byla tato příležitost klidně připomenuta. I východoněmecká vláda poskytl podivný komentář. Úřední východoněmecká tisková kancelář totiž oznámila, že jeden západoberlínský příslušník byl odsouzen k 6-letkému žaláři poněvadž poháňal východoněmeckým občanům v útěku na Západ.

V minulém měsíci bylo oznámeno 48 rozsudků za podobné domělé přečiny jimž se ve východním Německu odborně říká "státu nepřátelský obchod s lidmi".

A na berlínskou zeď se ovšem nebude zapomínat ani v budoucnosti. Je příliš velká, příliš viditelná, příliš obludná. Lidé ji tolerují, avšak nepřijímají. A zcela určitě neochvalují. Zůstává symbolem dvou věcí - předně fiaska komunistického režimu, který nedovede získat dobrovolnou oddanost lidí jimž vládne a ze druhé symbolem toho že neexistuje volný pohyb nejen v Berlíně, nejen mezi východním a západním Německem, ale také mezi východní a západní Evropou.

Kde jsou obránci B r e s t u Litevského?

Brest Litevsk byla pevnost, která dlouho vzdorovala útokům fašistického Německa, dlouho potom, co Němci s vyhrnutými rukávy postupovali do nitra sovětské země. Posádka pevnosti bojovala až jich většina padla. Ti co zůstali na živu byli všichni nemocní, nebo zranění a po zajetí v německém koncentráku většinou pomřeli. Několik jich však po válce vyrezilo na cestu domů. Žádný domů nedošel, žádný.

Viktor S m i r n o v chtěl napsat o Brestu a tak začal s výzkumem. Kde jsou obránci Brestu co přežili válku? Nikdo neví a tak se to pokoušel zjistit. Zjistil to a napsal, že šli přes Ural rovnou do ruského koncentráku. Ten Smirnov je hrdina, ne válečný hrdina. Ze války se nedá nic jiného dělat. Teďhle Smirnov začal bojovat za míru, sám, samojediný. Neustále byl v Kremlu. Klepal na jedny dveře po druhých, týdnů, měsíce. Nebál se, klepal a vyhrál!

Vrátil jsem se domů, soudruzi. Teprve tady se Willieam Herzenové dozví kde přišel ke zranění, které tají.

N D R a psychiatrické ústavy.

Právě tak jako velký moskevský bratr zachází nyní i NDR s oběny, kteří přemýšlí o protikladu mezi Ústavou a skutečností a mají dokonce odvahu tyto myšlenky veřejně zlesňovat. Jsou posíláni do nervových ústavů. V posledním případě bylo poukazováno na rušení veřejného pořádku a bezpečnost. Byl vynechán soudní postup a případ je předán klinice. Lékařům se pak sdělí, aby potvrdili, že dotyčná osoba není normální, neboť neuznává stále porušování základních lidských práv v ráji dělníků a rolníků zástupci lidu.

Smrt faráře T o u f a r a z Čihoště.

Ale na zlomek vteřiny přede jenom mohl zahlédnout, že to něco těžkého jsou nosítka a že na nich leží kdosi zabalený v dece. Bezpečáci se v budově nevyznají. Prošli kolem nákladního výtahu, ale nepoužili ho. Nesli tělo na nosítkách po šky do druhého patra, kde byl operační sál. Na schodišti stálo několik dalších mužů v bílých pláštích. Na chodbě nebyl nikdo z nemocničního personálu ani pacientů. Před vchodem do sálu čekala blondýna ve stejnokroji nemocniční sestry. Vyzvala muže s nosítky aby jí následovali a vedla je vykachlíkovanou místností před operačním sálem, kde připravovali pacienty na operaci. Bestem naznačila, aby bezvládné tělo přenesli z nosítek na operační vozík s bílým prostěradlem.

"Budeme čekat na Karfíka, nebo začneme?"

Blondýna se rozhlédla, jako by od každého zvláště očekávala, že se k její otázce vyjádří. Ale nikdo nic neřikal. Blondýna měla mezi ostatními zvláštní, jakoby velitelské postavení. Byla střednílet, ostře řezaného trochu mužského obličej. Její světlé vlasy působily zanedbaně. U kořínků se dala rozeznat jejich původní tmavá barva.

"Tak tedy začněte."

Jeden z mužů stáhl těžkou deku. Pod ní bylo tělo přikryto ještě bílým prostěradlem. Tam, kde se rýsovala hlava pacienta prosakovala prostěradlem krev. Blondýna pokynula, aby stáhli i prostěradlo. Člověk, kterého přivezli byl v hlubokém bezvědomí. Jeho obličej vzbuzoval hrůzu i soucit. Nebylo na něm místa, které by nebylo poraněno. Byl opuchlý, plný ran pokrytých usychající krví s velkými modřinami. Blondýna sklopila oči jako by se nemohla na ten obličej dívat. Chlédla se po mužích stojících za ní. Také jejich oči byly sklopené a napůl odvrácené. Nikdo nic neřikal.

"Měli bychom ho svléknout, ne? Snad tu jsou nějakí lidé, nějaké sestry nebo někdo?"

"Ne, to je naše práce." Řekla resolutně blondýna. Lepší, když to uděláme sami.

Chvilku bylo ticho a nikdo se nehýbal z místa. Potom ti dva, kteří nosítka přinesli začali z muže stahovat košili. Bylo to těžké a nedsřilo se jim současně muže nadzvednout a stahovat erární prádlo s našitými evidenčními čísly. Nakonec odhelili nohy a to byla nejubožejší část mužova těla. Při výslechu ho zřejmě ztloukli do chodidel. Jak mu svlékali ponožky strhli zaschlou krev a bílé prostěradlo se rychle červeně zbarvilo. Už tak dusné ovzduší sálu se stalo nedýchatelné.

"Otevřete přece okno." Blondýna se odvrátila od vozíku s pacientem a přešla ke kachlíkové stěně. Bylo vidět jak se jí chvějí ramena. Obličej měla bledý jak se jí udělalo špatně. Otevřely se dveře a do místnosti vstoupil další muž. Rychle přehlédl situaci a obrátil se k blondýně, která stála těžce dýchajíc u kachlíkové stěny.

"Jak jsme daleko Jarmilko?"

"To jsem ráda, že jste tady soudruhu Karfíku."

Doktoru Maurerovi, vrchní sestře Tereze a Mirce přikázaly, aby vyčkali příjezdů v pokoji děžurného. Tak tu seděli tři skoro hodinu a nevěděli co se děje. Maurer kouřil jednu cigaretu za druhou. Mirka si všimla jak vrchní sestře ruce od cigaretového kouře, vstala a otevřela okno. Na dvoře viděla dva policajní kamiony a uniformované bezpečáky na hlídce. Upozornila na to doktora Maurera a sestru Terezu. Chvilí se všichni tři dívali dolů a potom sestra Tereza řekla:

"To je zvláštní."

Někdo zaklepal na dveře. Rychle odstoupili od okna jako by dělali něco vězeného. Do místnosti vstoupil neznámý civilista.

"Mohli bychom začít."

Dr. Maurer zamáčknil cigaretu do popelníku a vyšel. Vrchní sestra Tereza a Mirka ho následovaly. Musely pacienta ještě jednou umýt. Ti z předsálí se si pokoušeli sami, ale dělali to neobdobně. Nepodařilo se jim to. Dr. Maurer tím myl ruce. Tereza vyměnila pohled s Mirkou jako by se jí chtěla zeptat

také všimla. Pacient měl vysokou horečku, rány už začaly hnisat. Byl to začátek otravy krve. Ležel v bezvědomí, hlava mu bezmocně padala na stranu a koukem úst vytékaly růžové sliny. Tereza mu je utírala vatou. Na okamžik se zdálo, že pacient nabývá vědomí. Jako by se z plic a nebo ještě hlouběji jeho zmučené duše ozvalo tiché vzdychnutí. Blondýna převlečená za ošetřovatelku přistoupila ke stolu. Zdálo se, že chce pomoci při přípravě pacienta, ale zůstala bezradná stát. To už se ale nad bezvládným tělem skláněl dr. Maurer. Tvář měl zakrytou rouškou, čepičku hluboko do čela. Bylo vidět jenom oči. Cizí člověk v bílém plášti vyzval Mirku, aby opustila sál. Uvědomila si, že je to ten muž, který přišel na pokoj pro ně k děžurnému. V bílém plášti a doktorské čepičce ho nemohla poznat. Dr. Maurer zaprotěstoval, dožadoval se, aby Mirka v sále zůstala.

"Dvě sestry snad stačí, ne?"

Doktor Maurer se nedůvěřivě podíval na cizí blondýnu, ale to už muž v bílém plášti Mirku odváděl. Sestra Tereza natáhla z ampulky čirou tekutinu do injekční stříkačky a vyzvala neznámou ošetřovatelku, aby jí připravila další injekce. Sama zkušeným pohledem nahmátla žílu na ruce pacienta a zabodla jehlu. Druhá injekce nebyla ještě připravená. ~~xxxxxxx~~

"Ukažte", řekla sestra Tereza.

Tereza bloudivě stríkačku z ruky a sama si připravila jehlu. Dr. Maurer scéně pozoroval. Potom se otočil a šel ke dveřím, kde už zase stál cizí muž oblečený do bílého. Pak mu něco tiše a naléhavě vysvětloval. Muž v bílém ho chvíli poslouchal, pak přikývl a odešel. Dr. Maurer se vrátil k operačnímu stolu. Po delší chvíli přivezl cizí muž doktora Pokorného, aby dr. Maurerovi asistoval.

Operace trvala dvě hodiny. Potom odvezli pacienta na pokoj číslo devět. Dr. Maurer ho ve večerních hodinách několikrát navštívil. Stále nepřicházel k vědomí. Lékař přikázal novou transfuzi krve. Cizí muž v bílém plášti při všech návštěvách dr. Maurera doprovázel.

"Přežije to?"

Dr. Maurer pokrčil rameny. Transfuzi připravovala sestra Mirka. O samotě s mocným jí přepadal úzkost a zvláštní pocit strachu. Říkala si, že taková úzkost je neprofesionální a že je to chyba. Snažila se jí setřást, ale marně. Byl to tak zvláštní.

Na této klinice pro prominentní vládní pacienty neumírají lidé často. Smrt zde nebyla obvyklá. Zdálo se jí, že pacient na lůžku se jakoby stočil a propadl. Jakoby ho zakřivila křeč. Položila krevní konzervy na stolek a sklonila se nad neznámým. Byl mrtvý.

Podivila se, že je náhle klidnější než předtím než ten člověk zemřel. Podívala se na hodiny. Ve zprávě o úmrtí bude třeba uvést čas. Bylo půl deváté. Šla z pokoje a šla za dr. Maurerem. ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~

"Pane doktore, devítka..."

Nenechal ji domluvit: "Exodus"? Přikývl.

Šli oba dolů do patra. Muž v bílém plášti stál přede dveřmi a jakoby na střížku. Dr. Maurer stál nad mrtvým elčkou, s rukama v kapsách. Kouskem gázy mu setřel růžovou slinu v koutku ústa a chumáček hodil do koše. Pak se otočil a vyšel. Mirka spěchala za ním. U muže v bílém plášti se zastavil.

"Můžete si ho odvézt."

Vrátil se do svého pokoje, otevřel deník v černých deskách a ke svému zápisu o operaci připsal: Ex 20,30. Zavřel knihu. Zapálil si další cigaretu a seděl nehnutě za stolem s hlavou opřenou do dlaní, kterou si mnul jako člověk, který se cítí velmi unaven.

Dr. Maurerovi skončila služba v 110 hodin. Pak ho vystřídal kolega Fospíšil. Když nazítří přišel znovu do služby, hlásila mu vrchní sestra, že jeho včerejší záznam o operaci někdo změnil. Otevřel deník a viděl zcela zřetelně jak někteří špičkou nože vyškrabal jeho údaje o zraněních a zápis pozmenil. Jako pacientův chorobu uvedl perforaci žaludečního vředu.

Pal. To byla uzáská z knihy S.M.C a r u d a "Zázrak se udál v Adventu" jejíž děj je tragický osud číhoštského faráře Josefa Toufara, který zahynul na vězení díky mučení v česko-slovenském vězení v roce 1950. Knihu vydalo exilové nakladatelství Sie-sie-sie Book v Mnichově.